

Kendelse

afsagt den 21. maj 2019

Sag nr. 2018-80-0236

[Klager 1]
[Klager 2]
[Klager 3]
[Klager 4]
[Klager 5]
[Klager 6]
[Klager 7]
[Klager 8]

mod

Lokalavisen Norddjurs Grenaa Bladet

[Klager 1] har på vegne af [Klager 2], [Klager 3], [Klager 4], [Klager 5], [Klager 6], [Klager 7] og [Klager 8] klaget til Pressenævnet over artiklen ”*Filmen knækkede for [Person 1] hos Munach*”, som blev bragt i den trykte udgave af Lokalavisen Norddjurs Grenaa Bladet og på deres hjemmeside norddjurs.lokalavisen.dk den 6. november 2018. Klagerne mener, at god presseskik er tilsidesat.

Klagerne har klaget over ukorrekte oplysninger, manglende forelæggelse og berigtigelse. Klagerne har desuden klaget over Lokalavisen Norddjurs Grenaa Bladets afvisning af deres anmodning om at slette artiklen.

1 Sagsfremstilling

Lokalavisen Norddjurs Grenaa Bladet (herefter Grenaa Bladet) bragte den 6. november 2018 artiklen: ”*Filmen knækkede for [Person 1] hos Munach*” i den trykte udgave af avisen med underrubrikken:

”Ung kvinde håbede at få det bedre på meditationscentret i Homå - men sådan gik det slet ikke.”

Af artiklen fremgik følgende:

”Håbet var at få det bedre, da [Person 1] meldte sig til meditationskurser hos Munach i Homå syd for Grenaa, men sådan gik det ikke.

Slet, slet ikke fortæller hun i dag, hvor hun forlængst har sagt farvel til både Djursland og Munach.

”Jeg får lyst til i afmagt at gøre selvtægt i relation til Munach, når jeg lytter til Radio 24syv og læser det, denne avis har bragt om Munach og skolen.com. Jeg får brækfor-nemmelser, og overvejer hvordan jeg kan få stedet til at forsvinde. Og samtidigt overvejer jeg om offentligheden både er døve eller blinde,” siger [Person 1] i dag. Historier og radioindslag har især haft fokus på privatskolen skolen.com, som deler adresse med meditationsskolen Munach - og måske en lidt for tæt forbindelse ud-over privatlivet mellem ægteparret [Klager 2], der driver meditationscentret, og [Klager 3], som er skoleleder på skolen.com, der efter indberetning og kritik fra for-ældre til tidligere elever, er under skærpet tilsyn fra Undervisningsministeriet.

Lokket til Homå

[Person 1] er i dag 41 år, men var 24 år gammel, da hun meldte sig under fanerne hos Munach i Homå. Lokket af de fine ord om at være med i selvudviklingsgrupper og få hjælp til selvhjælp.

”Jeg kom med en baggrund i livet, som ikke er så heldig og ville væk fra mine forældre og familie på Sjælland - både følelsesmæssigt og helt konkret. Jeg lider også af en autoimmun fysisk sygdom - og troede virkelig på det, når jeg fik fortalt, at Munach kunne hjælpe mig videre i livet. Når man har det, som jeg havde det dengang, er man villig til at se stort på hvad som helst for at få det bedre,” siger [Person 1].

Men ikke længe over starten på Munach, begyndte hun at undre sig over, hvad der egentlig foregik på centret, der fra starten tilbød forskellige former for meditationskurser. Hun følte en smule personlig fremgang gennem meditationerne, selv om flere ting undervejs virkede mærkelige, ja noget ligefrem skræmmende.

Kvinde skreg i tre dage

”Jeg kan huske, at der var en kvinde, som fik en session hos [Klager 2] og jeg kunne høre hende skrigte tre dage i træk. Vi vidste ikke, hvad det drejede sig om og fik blot at vide, at hun havde det svært. Når jeg nu tænker tilbage og ser oplevelsen i lyset af, hvad jeg selv siden hen har oplevet på Munach, så tænker jeg på, hvad [Klager 2] og hans kone havde gjort hende. For jeg ved nu, at skrigene ikke skyldes, at kvinden bare havde det svært,” siger [Person 1].

Længere tilløb

Det var efter et længere tilløb, at hun flyttede fra København til Trustrup og opsøgte Munach. Hun havde ikke noget sted at bo i København og ville gerne så langt væk som muligt fra sine forældre. Troede på, at distancen til dem, ville være en hjælp.

”Jeg gik til meditation hver dag, nogle gange to gange om dagen og en gang om ugen til et møde i seks timer. Selv om Munach-tilhængerne boede hver for sig forskellige steder, så var der sådan lidt af et landsbyfællesskab mellem os. Men lidt efter lidt fik [Klager 2] vendt stemningen i gruppen af mediterende imod mig. Jeg var et forfærdeligt individ, blev udsat for psykiske overgreb og blev behandlet som et dyr af både [Klager 2] og hans kone. Og når jeg spurgte, hvad i alverden de havde gang i, fik jeg blot standardsvaret, at det var en del af processen. Og da jeg oplevede, at nogle i gruppen også begyndte at lange ud efter mig korporligt, knækkede filmen for mig og jeg forlod stedet,” fortæller [Person 1].

”I to år gik processen, som de kalder det, ud på at vise, hvor forfærdelig og hvilket umenneske, jeg var. Og alle gruppens problemer og egne dårligheder blev plantet på mig, via meditationer. Ikke nok med det psykiske pres fra 90 mennesker, så blev jeg også udsat for vold og andet groft,” fortæller [Person 1].

Toårigt forløb

”Det var gennem et forløb på to år eller mere, at gruppen via de guidede meditationer af folk på Munach hver dag blev hjernevasket eller overbevist om, hvor forfærdelig jeg var, og det var en god ide at kollektivt forgribe sig på en person. Og jeg blev gradvist behandlet værre og værre, jo længere tiden skred frem,” siger [Person 1].

”Jeg ved det handler om - at [Klager 3] og hendes mand, ligesom alle sektledere, der har en viden, som de misbruger - at de er som mennesker med psykopatiske træk og får et kick ud af at ødelægge folk. De skaber smædekampagner, og elsker beundring og at blive sat på en piedestal af mange mennesker og blive betragtet som noget nær guddommelige,” mener [Person 1] i dag.

Kommunen hjalp ikke

Efter de voldsomme oplevelser i Homå, skrev hun om det til Norddjurs Kommune, men følte blot, at der blev grinet af det, når hun havde kontakt til socialrådgiveren, der kom på besøg hos Munach.

”Jeg tror det var [Klager 3], som prøvede at overbevise kommunen om, at jeg havde problemer. Og ja, på det tidspunkt var jeg helt knækket,” siger [Person 1].

Som absolut ikke oplevede følelsen af at blive samlet op, så i stedet tog hun benene på nakken og vendte hjem til København.

I dag tror hun det handler om sadisme og magt og om glæden ved løgne og sladder i stedet for selvudvikling, når hun skal beskrive, hvad der sker i Munach-bevægelsen. Hun har siden haft kontakt med andre, som har sagt farvel til det, hun slet ikke tøvede med at kalde en sekt.

”De fortæller også om forskellige former af overgreb, så jeg ved, at jeg ikke står alene med min historie. Mange har haft det virkelig dårligt i flere år efter deres afsked med Munach,” siger [Person 1].

Hun har læst journalistik og litteratur på RUC, som hun dog ikke færdiggjorde, fordi hun tog afsted til Munach.

Tog til Schweiz

Og efter Munach har hun blandt andet været på Jung Institut i Zürich hvor hun fulgte med i forelæsninger på engelsk, gik i terapi og gennemførte selvstudier i Jungs teorier om psykologi og terapi.

”Der er rigtig mange, som ved hvad Munach er og står for. Men de fleste af dem, som står frem, bliver slettet på sociale medier. Eller også står de ikke frem, fordi de ikke tør.” siger [Person 1].

Undrede sig

Hun husker, at hun undrede sig meget, da der i sin tid blev åbnet en skole på stedet.

”I starten var den godt nok kun for Munach-tilhængere, men siden trak den jo også børn til fra andre dele af Djursland. Jeg har aldrig syntes man kunne skelne mellem skolen.com og Munach, da det er de samme mennesker, der kører det.”

”Jeg ved at skolen appellerer til folk som har problemer, og derfor også en del, som kommer fra noget virkelig svært og dårligt i forvejen,” siger [Person 1].

Økonomisk pres

”Det lyder så godt og fint med, at her kan man få hjælp til selvhjælp, men det passer slet ikke. Økonomisk bliver man også hele tiden udsat for at pres til at bruge flere og flere penge hos Munach. Pludselig kunne [Klager 2] og [Klager 3] fortælle, at ”deres revisor desværre havde regnet forkert,” så der manglede penge i kassen - altimens de selv kørte rundt i Jaguar og andre dyre biler,” siger [Person 1].

Hun har kun ét råd til andre, der måske fatter interesse for Munach.

Bliv væk

”Bliv væk. Det er ikke et sted for nogen mennesker. Enten bliver man lokket til at behandle andre inhumant, eller også bliver man aftager for andres inhumane sygdom. Der er ikke noget valg. Og den form for behandling, løser ikke noget for nogen. Tværtimod. Jeg ønsker stedet skal stoppe, for sådan en måde at bedrive forretning på svage sjæle, burde ikke kunne finde sted i Danmark.”

”Til trods for, at jeg har gjort alt for at komme videre siden Munach, så er der ikke nogen vej ud af sådan en behandling. Jeg har mistet al tro på mennesker. Jeg har blandt andet bedrevet et selvstudie i psykologi for at komme videre. Og det gav mig ihvertfald indblik i hvilke værktøjer, som bruges og misbruges på Munach,” siger [Person 1], der i dag er tilbage på Sjælland.”

Nederst i artiklen var indsat en faktaboks, hvoraf følgende fremgik:

”Avisen har også i denne uge tilbudt Munach og skolen.com at kommentere den kritik og de beskyldninger, som er rettet mod dem gennem de seneste uger. Konkret er Munach blevet tilbudt at kommentere på [Person 1]s oplevelser, men [Klager 2] har meddelt, at det ønsker han ikke.

Dog er der i avisen et svar fra bestyrelsesformand i skolen.com, [Bestyrelsesformanden] på, hvordan skolen ser på den rejste kritik.”

Til artiklen var der indsat et billede af en ejendom, hvor der står ”MUNACH MEDITATION” på facaden. Til billedet var indsat følgende billedtekst:

”[Person 1] har det flere år efter at have været en del af Munach-bevægelsen så dårligt, at hun ønsker meditationscentret i Homå lukket. Foto: [Journalisten]”

Artiklen blev desuden bragt samme dag på Grenaa Bladets hjemmeside norddjurs.lokalavisen.dk med enslydende indhold og billede.

Klagerne anmodede ved mail den 13. november 2018 Grenaa Bladet om at fjerne oplysningerne om dem i artiklen, hvilket Grenaa Bladet afslog. Klagen er modtaget i Pressenævnet den 21. december 2018.

2 Parternes synspunkter**2.1 Klagernes synspunkter***God Presseskik*

Retlig interesse

Til støtte for, at alle klagerne har retlig interesse i den påklagede artikel, har de anført, at to af de otte klager er specifikt nævnt i artiklen, nemlig for [Klager 2] og [Klager 3]. De øvrige seks personer var alle centrale medlemmer af elevgruppen og var direkte involveret i de episoder, [Person 1] omtaler i artiklen. Samtlige otte personer er således berørt af de falske påstande i artiklen; for Munach og skolen.com er der åbenlyst mulige skadevirkninger både af økonomisk karakter samt i forhold til anseelsen i offentligheden.

[Klager 1] har anført, at artiklen potentielt har den skadevirkning, at der sås tvivl om hans faglige troværdighed, idet han aldrig har lagt skjul på hans tilknytning til Munach. Lignende gør sig gældende for de øvrige klager – selvom de ikke direkte er nævnt i artiklen, så er store dele af deres omgangskreds ikke i tvivl om, at de tilhørte Munachs elevkreds på det tidspunkt, hvor de omtalte begivenheder fandt sted. Artiklens udokumenterede beskyldninger skader derfor klagerens anseelse i offentligheden.

Korrekt information og forelæggelse

Klagerne har blandt andet anført, at den påklagede artikel rummer en række udokumenterede anklager og grove beskyldninger mod meditationsskolens leder, [Klager 2] og hans samlever [Klager 3], samt mod den gruppe af elever, som befandt sig på Munach på det tidspunkt for knapt 10 år siden, hvor de episoder, der er omtalt i artiklen, fandt sted. Påstandene er stærkt krænkende, fejlagtige og usande, hvorfor Pressenævnet bør pålægge Grenaa Bladet at orientere deres læsere om artiklens indhold er usandt.

Den følgende uddybende beretning om dette begivenhedsforløb består af angivelige citater af [Person 1]s udtalelser, og der er ingen information i artiklen, som er hentet fra andre kilder end [Person 1].

Det fremgår af en faktaboks til artiklen, at Grenaa Bladet ”har tilbudt Munach at kommentere på [Person 1]s oplevelser” samt den kritik, der fremgår af artiklen. Dette er en sandhed med modifikationer, da artiklen ikke er blevet forelagt meditationsskolens leder, [Klager 2], personligt eller for [Klager 3]. Grenaa Bladet har kommunikeret med en medarbejder på skolen.com - [Bestyrelsesformanden] - blandt andet om sagen med skolen.com, og kontakten til Munachs ledelse har således kun været indirekte.

Muligheden for ”en kommentar” blev foreslået medarbejderen på skolen.com i forbindelse med en samtale om de skrivelser, avisen har bragt vedrørende skolen.com. En sådan kommentar ville uvægerligt bringe [Person 1]s dømmekraft og personlige anseelse i miskredit. Journalisten viderebragte blot de grove beskyldninger og krænkende udtalelser uden på forhånd at have kontrolleret interviewpersonens troværdighed eller at have indhentet informationer fra andre kilder om, hvorvidt beskyldningerne havde noget på sig. At indlede en offentlig debat om artiklens indhold i form af et læserbrev, som Grenaa Bladets redaktør foreslog telefonisk, ville være både meningsløst og uetisk af hensyn til [Person 1].

Der er på intet tidspunkt fra avisens side dokumenteret, at man har forsøgt at kontrollere om interviewpersonens udtalelser er korrekte, eller givet nogen indrømmelse af, at det ikke var sket, ligesom det ikke offentligt er tilkendegivet, at påstandene var udokumenterede.

[Klager 1] kontaktede straks efter at have fået kendskab til den påklagede artikel journalisten telefonisk, og lagde en besked på dennes telefonsvar om, at ”artiklen repræsenterede et lavpunkt i journalistisk forstand”. Herefter kontaktede [Klager 1] redaktør [Redaktøren] telefonisk og gjorde opmærksom på, at der var tale om dårligt journalistisk arbejde, og at det i artiklen skildrede begivenhedsforløb var forkert. Efterfølgende henvendte [Klager 1] sig den 13. november 2018 skriftligt via mail til redaktør [Redaktøren] og havde derefter telefonisk kontakt med både ham og [Person 2], hvor [Klager 1] gjorde det klart, at indholdet i artiklen er usandt, og krævede den trukket tilbage og dementeret, hvilket blev afvist.

Det kan være relevant at overveje, hvorvidt Grenaa Bladet kan gøres strafferetligt ansvarlig for videregivelsen af de falske agtelsesforringende anklager, med krav om erstatning for de herved forvoldte skader og økonomiske tab. En sådan efterprøvelse kan imidlertid heller ikke ske gennem læserbreve eller andre former for kommentarer i avisen.

Det ville desuden være interessant at få oplyst, hvorledes Grenaa Bladet mener, at afvisningen af at dementere artiklens indhold korresponderer med pkt. A.7 i de vejledende regler om god presseskik.

Klagerne finder det i øvrigt uklart, hvilken fordel der i øvrigt skulle have været ved korrespondance via mail eller brev, ud over den mailkorrespondance som faktisk fandt sted, ikke mindst set i lyset af, at den mailadresse, som var oplyst i avisen for [Journalisten], senere viste sig at være fejlagtig, hvilket fremgår af mail til [Redaktøren] 21. december, hvor [Klager 1] netop forsøgte at kontakte [Journalisten] per mail.

Klagerne har peget på følgende oplysninger i artiklen, som ikke er korrekte:

Af artiklen fremgår blandt andet, at [Person 1] har hørt en kvinde “*skrigte tre dage i træk*”, hvilket [Person 1] formoder var på grund af noget, “[Klager 2] og hans kone havde gjort hende”. Klagerne har dog aldrig oplevet noget sådant, hvorfor historien må betragtes som det pure opspind, uanset om beretningen er repræsentativ for [Person 1]s oplevelse.

Videre fortælles det, hvordan [Person 1] gennem et toårigt forløb blev udsat for psykisk pres i elevgruppen, hvor meditationsskolens leder angiveligt fik “*vendt stemningen i gruppen af mediterende imod hende*.” [Person 1] har aldrig været genstand for en organiseret kollektiv mobning i gruppen, hvorfor oplysningerne herom ikke er korrekte.

Det fremgår desuden af artiklen, at den påståede mobning af [Person 1] gav sig udslag i aggression og vold, så [Person 1] til sidst brød sammen og forlod stedet. Det er korrekt, at der var en kort periode med aggression og vold, men det var rettelig [Person 1] selv, der opførte sig voldeligt og aggressivt, hvor der var flere forskellige episoder særligt rettet mod en enkelt

anden elev. Udfaldet af dette blev en politianmeldelse samt en indlæggelse af [Person 1] på en psykiatrisk afdeling.

Det omtales endvidere i artiklen, hvordan der blev udøvet økonomisk pres på skolens elever, angiveligt grundet en regnefejl fra Munachs revisor. Det korrekte er, at Munachs revisor gjorde opmærksom på, at betalingen for at modtage undervisning på skolen ikke havde fulgt den almindelige prisudvikling gennem en årrække, ligesom der ikke var taget højde for moms, hvorefter betalingen blev hævet. Det er desuden ikke korrekt, at Munachs leder har ejet en bil af mærket Jaguar.

Endeligt er ledelsen på Munach blandt andet omtalt som ”mennesker med psykopatiske træk”, der ”har en viden, de misbruger” – dette er naturligvis ikke korrekt, men snarere et udtryk for [Person 1]s afmagtsfølelse, ligesom det – hendes tilstand taget i betragtning - kan være en gengivelse af, hvordan hun oplevede det, der skete. Det ændrer imidlertid ikke på, at den skildring, der er bragt i Grenaa Bladet, er en groft forvrænget, misvisende og krænkende gengivelse af det faktiske forløb.

Klagerne har henvist til, at [Person 1] har rettet en række beskyldninger mod sine forældre, familie, bekendte og politiet, hvilket fremgår af blandt andet et opslag på Facebook og Wikipedia.

Sletning – B.8

Artiklen ønskes fjernet fra de elektroniske platforme, hvor den i øjeblikket er tilgængelig. Ønsket er desuden, at den ikke fremover bringes andre steder. Klagerne har oplyst, at de har anmodet Grenaa Bladet om at ”trække artiklen tilbage” forud for klagen til Pressenævnet, ligesom klagen til Pressenævnet blev sendt i kopi til [Redaktøren], Grenaa Bladet. Under en telefonsamtale den 16. november 2018 mellem [Klager 1] og [Redaktøren] og efterfølgende med chefredaktør [Person 2] blev det afvist at tage indsigelsen til følge, og [Klager 1] blev henvist til at skrive et læserbrev. Artiklens omtale indebærer en potentiel skadevirkning for klagerne, hvilket der er redegjort for under afsnittet ”retlig interesse”.

2.2 Grenaa Bladets synspunkter

God Presseskik

Grenaa Bladet har anført, at baggrunden for artiklen er følgende: Avisen har bragt flere artikler om privatskolen skolen.com, der drives på samme ejendom som meditationscentret. To ægtefæller står bag – manden driver meditationscentret, og hustruen driver skolen. Artiklerne omhandler kritik fra forældre til tidligere elever på skolen, der er underlagt skærpet tilsyn fra Undervisningsministeriet efter forældrenes klager.

Desuden har avisen bragt en faktuel gennemgang af, hvordan Meditationscentret Munach markedsfører sig, og hvordan meditationscentret fungerer i det daglige.

[Person 1] kontaktede avisen per mail og telefon med et ønske om at fortælle om sine oplevelser på stedet. Avisen kontaktede Munach/skolen.com og fik bekræftet, at [Person 1] har været tilknyttet stedet.

Der blev aftalt et telefoninterview, som forløb helt planmæssigt. [Person 1] nævnte indtil dette tidspunkt ikke noget om, at hun er psykisk syg – men udelukkende at hun har en autoimmun sygdom og har haft en hård opvækst, sådan som det nævnes i artiklen. Der var heller ikke noget ved [Person 1]s adfærd under interviewet, der antydede, at hun ikke skulle kunne bruges som kilde.

Fra avisens side blev det aftalt, at [Person 1] kunne få artiklen til gennemlæsning – og efterfølgende blev artiklen rettet i overensstemmelse med [Person 1]s ønsker. Artiklen blev herefter bragt på tryk i Grenaa Bladet og på nettet.

Korrekt information og forelæggelse

Det er kun ægteparret, der driver Munach, der er omtalt ved navn i artiklen – og de har begge haft lejlighed til at kommentere på den rejste kritik af stedet. Meditationscenteret Munach og Skolen.com er blevet tilbudt at komme til orde og kommentere på de beskyldninger, der har været bragt i Grenaa Bladet i forbindelse med artiklerne.

I forbindelse med den påklagede artikel svarede bestyrelsesformand [Bestyrelsesformanden] den 30. oktober 2018 følgende i en mail:

”Hej [Journalisten]
Fik ikke fat i [Person 3], men lykkes måske senere.
Her er den korrekturlæste pressemeddelelse, som jeg håber, I vil erstatte den tidligere indsendte med.
[Klager 2] ønsker ikke at stille op til interview.
Vi arbejder på en alternativ løsning.

Mvh
[Bestyrelsesformanden]”

[Klager 2] er leder af Meditationscentret Munach og gift med lederen af skolen.com, [Klager 3]. I avisen bringes en faktaboks, hvor det nævnes, at avisen også i denne uge har tilbudt Munach at komme til orde, men at Munach ikke ønsker at udtale sig – ud over et debatindlæg fra bestyrelsen, som blev bragt i samme udgave af avisen.

Det forhold, at [Klager 1] indtalte en besked på journalist [Journalisten]s telefonsvarer om, at ”artiklen repræsenterer et lavpunkt i journalistisk forstand”, er svært at opfatte som en klage. [Klager 1] kunne have benyttet sig af mail eller brev, hvis han ønskede at komme i kontakt med redaktionen. Redaktionens og journalisternes mailadresser findes i avisen hver uge.

Sletning B.8

Grenaa Bladet ses ikke at have kommenteret klagepunktet.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Hanne Schmidt, Hans Peter Blicher, Ulrik Holmstrup og Michael Voss.

Pressenævnet bemærker indledningsvis, at det følger af medieansvarslovens § 34, at ”*massemediernes indhold og handlemåde*” skal være i overensstemmelse med god presseskik. Det er således mediet og ikke den enkelte journalist eller skribent, som er part i Pressenævnets sag.

Nævnet bemærker endvidere, at spørgsmålet om, hvorvidt forhold er injurierende (straffeloven), og hvorvidt klagerne er berettiget til erstatning, henhører under domstolene og falder uden for nævnets kompetence. Nævnet bemærker i den forbindelse, at nævnet alene har kompetence til at tage stilling til, hvorvidt der er tale om krænkende oplysninger efter de vejledende regler om god presseskik.

Retlig interesse

Det er en betingelse for at klage til Pressenævnet, at klageren har retlig interesse i det forhold, der klages over. Det indebærer, at man som person, virksomhed, organisation eller lignende skal være omtalt, afbildet eller på anden måde identificeret i mediet. Det er ikke tilstrækkeligt blot at have interesse i det emne, der er behandlet.

Klagen angår artiklen ”*Filmen knækkede for [Person 1] hos Munach*”, hvori [Klager 2] og [Klager 3] er omtalt ved navn, og de har derfor retlig interesse. Klagen realitetsbehandles for så vidt angår deres forhold.

De øvrige klagere – [Klager 1], [Klager 4], [Klager 5], [Klager 6], [Klager 7] og [Klager 8] – er hverken nævnt eller afbilledet i artiklen, men har oplyst over for Pressenævnet, at de var elever på Munach på det tidspunkt, hvor [Person 1] var elev, og under de begivenheder, der omtales i artiklen. Pressenævnet finder, at uanset at klagerne som tidligere elever på Munach har en generel interesse i omtalen, finder nævnet, at artiklen ikke konkret omhandler klagerne, men [Person 1]s oplevelse af Munach. Klagerne har derfor ikke en sådan direkte, væsentlig og individuel retlig interesse, at de kan anses for klageberettigede. Der er derfor ikke grundlag for at behandle klagen i forhold til [Klager 1], [Klager 4], [Klager 5], [Klager 6], [Klager 7] og [Klager 8]. Klagen afvises herefter for så vidt angår disse, jf. medieansvarsloven § 43, stk. 2, nr. 2.

Klagen behandles herefter alene i forhold til [Klager 2] og [Klager 3].

Korrekt information og forelæggelse

Klagerne har klaget over, at Grenaa Bladet bragte ukorrekte oplysninger uden forinden at forelægge oplysningerne for dem.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det bør kontrolleres, om de oplysninger, der gives eller gengives, er korrekte, og at kritik bør udvises over for nyhedskilderne, i særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt. Oplysninger, som kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for nogen, skal efterprøves i særlig grad, inden de bringes, først og fremmest ved forelæggelse for den pågældende. Ligeledes bør angreb og svar, hvor det er rimeligt, bringes i sammenhæng og på samme måde. Dette gælder i særlig grad krænkende eller skadelige udsagn, jf. punkt A.1, A.2, A.3 og A.4. Det følger endvidere af de vejledende regler, at berigtigelse af urigtige meddelelser skal finde sted på redaktionens eget initiativ, hvis og så snart kendskab til fejl af betydning i de bragte meddelelser indgår. Berigtigelsen skal foretages i en sådan form, at læserne får klar mulighed for at blive opmærksom på berigtigelsen, jf. punkt A.7.

Det fremgår blandt andet af artiklen, at:

”Jeg kan huske, at der var en kvinde, som fik en session hos [Klager 2] og jeg kunne høre hende skrike tre dage i træk. Vi vidste ikke, hvad det drejede sig om og fik blot at vide, at hun havde det svært. Når jeg nu tænker tilbage og ser oplevelsen i lyset af, hvad jeg selv siden hen har oplevet på Munach, så tænker jeg på, hvad [Klager 2] og hans kone havde gjort hende. For jeg ved nu, at skrigene ikke skyldes, at kvinden bare havde det svært,” siger [Person 1].

[...]

Men lidt efter lidt fik [Klager 2] vendt stemningen i gruppen af mediterende imod mig. Jeg var et forfærdeligt individ, blev udsat for psykiske overgreb og blev behandlet som et dyr af både [Klager 2] og hans kone. Og når jeg spurgte, hvad i alverden de havde gang i, fik jeg blot standardsvaret, at det var en del af processen. Og da jeg oplevede, at nogle i gruppen også begyndte at lange ud efter mig korporligt, knækkede filmen for mig og jeg forlod stedet,” fortæller [Person 1].

[...]

Det lyder så godt og fint med, at her kan man få hjælp til selvhjælp, men det passer slet ikke. Økonomisk bliver man også hele tiden udsat for at pres til at bruge flere og flere penge hos Munach. Pludselig kunne [Klager 2] og [Klager 3] fortælle, at ”deres revisor desværre havde regnet forkert,” så der manglede penge i kassen - altimens de selv kørte rundt i Jaguar og andre dyre biler,” siger [Person 1].”

Klagerne har anført, at de ovenstående oplysninger i artiklen er ukorrekte.

Pressenævnet har på baggrund af sagens oplysninger ikke mulighed for at tage stilling til de nærmere omstændigheder i forbindelse med de omtalte begivenheder på Munach, herunder om de ovennævnte oplysninger er faktisk korrekte. Nævnet kan således ikke tage stilling til,

hvorvidt det var i overensstemmelse med A.7 i de vejledende regler om god presseskik, at Grenaa Bladet på baggrund af klagerens henvendelse har undladt at berigtige den påklagede artikel.

Pressenævnet lægger til grund, at Grenaa Bladet den 30. oktober 2018 modtog en mail fra en medarbejder på skolen.com, hvoraf det fremgik, at:

”Hej [Journalisten]
 Fik ikke fat i [Person 3], men lykkes måske senere.
 Her er den korrekturlæste pressemeddelelse, som jeg håber, I vil erstatte den tidligere indsendte med.
 [Klager 2] ønsker ikke at stille op til interview.
 Vi arbejder på en alternativ løsning.

Mvh
 [Bestyrelsesformanden]”

Som sagen er oplyst for Pressenævnet, blev der således ikke taget kontakt til hverken [Klager 2] eller [Klager 3] personligt. Der er uenighed om, hvorvidt henvendelsen til [Bestyrelsesformanden] angår den påklagede artikel eller en artikel om skolen.com, der blev bragt forud for den påklagede artikel.

Det er Pressenævnets opfattelse, at det som udgangspunkt er mediets ansvar at dokumentere, at der er udvist tilstrækkelig ihærdighed for at opnå kontakt til de personer, omtalen vedrører.

Pressenævnet finder, at Grenaa Bladet på tilstrækkelig vis har gjort det klart for læseren, hvem der udtaler sig, og at de påklagede udsagn fremstår som kilden, [Person 1]s subjektive vurderinger. Pressenævnet finder dog, at [Person 1]s udsagn kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesferringende for [Klager 2] og [Klager 3]. Som sagen er oplyst for Pressenævnet, finder nævnet – særligt henset til artiklens grove og konkrete beskyldninger – at Grenaa Bladet ikke kan dokumentere tilstrækkelig ihærdige bestræbelser på forelæggelse for [Klager 2] og [Klager 3].

Dette gælder særligt i en situation, hvor kilden kunne være farvet af personlige interesser. Pressenævnet har i den forbindelse lagt vægt på, at [Klager 2] og [Klager 3] i artiklen bliver udsat for flere grove beskyldninger, herunder blandt andet om vold, hvilket kan være skadeligt for dem privat såvel som erhvervmæssigt. Det forhold, at Grenaa Bladet har kontaktet en medarbejder på skolen.com, kan ikke føre til andet resultat. Pressenævnet udtaler derfor kritik af Grenaa Bladet for manglende forelæggelse.

Sletning – B.8
Generelt om punkt B.8

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at meddelelser, som er offentliggjort i digitale medier, ofte vil være tilgængelige længe efter, at de er publiceret. Efter anmodning til mediet kan tilgængeligheden af sådanne tidligere offentliggjorte, følsomme eller private oplysninger hindres, i det omfang det er muligt og skønnes rimeligt, jf. punkt B.8. Medier kan afindeksere, dvs. ændre instruksen til søgemaskiner, så søgemaskiner ophører med at henvise til artiklen, anonymisere, dvs. ændre i artikelteksten så eksempelvis et personnavn anonymiseres, eller helt afpublicere en artikel, dvs. fjerne artiklen fra hjemmesiden.

Den konkrete sag

Artiklen indeholder udtalelser af [Person 1] om hendes oplevelser på Munach. Artiklen indeholder blandt oplysninger af negativ karakter om Munach og om [Klager 2] og [Klager 3], herunder blandt andet en række grove beskyldninger.

Pressenævnet lægger til grund, at oplysningerne stammer fra [Person 1], der er tidligere elev på meditationsskolen Munach.

Det er Pressenævnets opfattelse, at artiklen fra 2018 på Grenaa Bladets hjemmeside norddjurs.lokalavisen.dk med oplysninger om Munach og [Klager 2] og [Klager 3] som udgangspunkt må betragtes som værende særligt belastende for dem. Henset til, at udtalelserne klart fremstår som kilden, [Person 1]s subjektive vurdering af stedet og [Klager 2] og [Klager 3], finder Pressenævnet imidlertid efter en samlet vurdering ikke anledning til at udtale kritik af Grenaa Bladet for at afvise [Klager 2] og [Klager 3]s anmodning om sletning. Det bemærkes i den forbindelse, at det fremover vil fremgå af artiklen, at nævnet har udtalt kritik.

Offentliggørelse af nævnets kendelse

I medfør af medieansvarslovens § 49 pålægger Pressenævnet herefter den ansvarshavende redaktør af Grenaa Bladet og norddjurs.lokalavisen.dk at offentliggøre nævnets kendelse i den løbende nyhedsstrøm på norddjurs.lokalavisen.dk og i papirudgaven med følgende tekst til en illustration af nævnets logo:

”[rubrik]

Pressenævnet kritiserer Grenaa Bladet

[underrubrik]

Grenaa Bladet får kritik for ikke at give de omtalte personer mulighed for at kommentere skadelige udsagn.

[tekst]

Grenaa Bladet bragte i november 2018 en artikel om meditationsskolen Munach. Artikelens overskrift lød ”*Filmen knækkede for [Person 1] hos Munach*”. I artiklen udtaler en tidligere elev på Munach sig kritisk om stedet samt særligt to navngivne personer.

De to personer har klaget til Pressenævnet over, at artiklen indeholder ukorrekte oplysninger om dem, og at de ikke fik mulighed for at forsvare sig, inden artiklen blev bragt.

Pressenævnet finder, at Grenaa Bladet har bragt påstande, der kan være skadelige eller krænkende for de pågældende. Nævnet udtaler derfor kritik af Grenaa Bladet for ikke at give de omtalte personer mulighed for at besvare den tidligere elevs beskyldninger i sammenhæng med, at de blev fremsat.

Pressenævnet har pålagt os at bringe ovennævnte meddelelse. Hele kendelsen fra Pressenævnet kan læses på pressenaevnet.dk”

For så vidt angår offentliggørelse af nævnets kendelse i papirudgivelsen skal offentliggørelse ske snarest i den første eller en af de første udgaver, der offentliggøres efter nævnets kendelse.

Offentliggørelse skal ske på det sted i mediet, hvor mediet har oplyst at ville offentliggøre kritik fra Pressenævnet. Har mediet ikke en fast rettelsesspalte, skal offentliggørelse ske på det sted i mediet, der svarer til placeringen af den kritiserede artikel.

Skrifttype og layout bør svare til den opsætning, der i øvrigt anvendes i mediet.

For så vidt angår offentliggørelse af nævnets kendelse på mediets digitale platforme, skal offentliggørelse ske som en selvstændig artikel, der prioriteres, f.eks. med placering på en forside i mindst et døgn efter kritikens offentliggørelse. Pressenævnets offentliggørelsestekst skal bringes uden reklamer i teksten.

Endvidere skal denne artikel være offentligt tilgængelig som en selvstændig artikel i overensstemmelse med prioriteringen af den påklagede artikel, og i en periode svarende til den periode, hvor den påklagede artikel har været tilgængelig.

Endelig skal der oprettes et link med teksten ”Pressenævnet har udtalt kritik af artiklen” til nævnets kendelse ved starten af brødteksten i den påklagede artikel, hvis den fortsat er tilgængelig på hjemmesiden og ikke er ændret på de punkter, hvor nævnet har udtalt kritik.

Skrifttype og layout bør svare til den opsætning, der i øvrigt anvendes af mediet.